

Bindal Vevelstad Brønnøy Vega Sømna

Sør-Helgeland regionråd

BEHANDLET AV	MØTESTED/-DATO	SAK NR	SAKSBEHANDLER
Sør-Helgeland Regionråd	Vevelstad, 13.-14. mars 2017	9/2017	

Uttalelse fra Sør-Helgeland Regionråd til Landbruksmeldinga

Meld. St. 11 (2016-2017): Endring og utvikling – En fremtidsrettet jordbruksproduksjon
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-11-20162017/id2523121/>

Regjeringen har kommet med ei ny melding vedrørende den langsiktige utviklingen i landbruket. Meldinga skal opp til behandling i Stortinget før sommerferien 2017. I den sammenheng vil Sør-Helgeland Regionråd støtte opprop fra Norddal kommune og komme med følgende uttalelse:

For Sør-Helgeland og for store deler av Distrikts-Norge er landbruket ryggraden i bosetting og sysselsetting. Det er primærnæringene som gjør at det bor folk fra fjell til fjære og i alle kroker av vårt langstrakte land. Den spredde bosettingen er en særlig kvalitet ved den norske velferdsmodellen som borger for god folkehelse, sikker beredskap, vedlikehold av kulturminner, tilgang på trygg og kortreist mat og basis for lønnsomme besøksnæringer.

Landbruksmeldinga peker på mange positive trekk ved det norske landbruket. Statistikk viser m. a. positiv utvikling når det gjelder inntekter, høy total produksjon og god ressursutnyttelse. Men – meldinga varsler også ytterligere fokus på kostnadseffektivitet, industriell volumproduksjon og konkurranse. Sør-Helgeland Regionråd ser det slik at meldinga i så måte kan være første steget i retning av å vrake *den norske landbruksmodellen*. Den har i hele etterkrigstida hatt bred oppslutning i det norske folk og i tverrpolitiske miljø på Stortinget. Modellen er enestående i internasjonal sammenheng, og er basert på et forhandlingsinstitutt mellom Staten på den ene siden og interesseorganisasjonene i landbruket på den andre – den såkalte Hovedavtalen fra 1950. Forhandlingene er forankret i en felles forståelse av landbruket sin multifunksjonelle karakter. Det betyr at næringa produserer mange fellesgoder i tillegg til mat og fiber som er hovedproduktene. Den norske landbruksmodellen har og som utgangspunkt at naturgitte forhold setter klare avgrensinger på mulighetene for konkurranse med importerte produkter. Matvarer er ikke vanlige varer i handelsmessig forstand. Det er varer som trenger en særskilt beskyttelse.

Sør-Helgeland Regionråd er bekymret fordi man mener at den nye landbruksmeldinga peker i en mer liberalistisk retning der kostnadseffektivitet og fri konkurranse skal være et hovedmål. Topografi og klima tillater ikke et slikt «frislipp». Norsk landbruk vil også i framtida være helt avhengig av ei streng markedsregulering, et aktivt tollvern og en målrettet

kanaliseringspolitikk som gir grunnlag for lønnsom produksjon under mindre gunstige naturlige forhold.

Våre nordiske naboland har blitt eksponert for en liberalistisk landbrukspolitikk. Resultatet er at store deler av den svenske landsbygda er avfolket og at den danske landbruksnæringa er truet av en konkursbølge. Slik vil vi ikke ha det her. Norge er ikke bygd for stordrift. Norge må ta utgangspunkt i sine naturgitte forutsetninger og utvikle ei bærekraftig næring som tar hele landet i bruk. Da snakker vi i stor grad om et småskala landbruk basert på m. a. grovfôrproduksjon og utmarksbeiting.

Forskning og statistikk viser at potensialet for ytterligere strukturrasjonalisering langt på vei er utnyttet og at miljøkostnadene kan bli store ved ensidig fokus på stordrift. I våre bygder er også den faste bosettingen under sterkt press, i tillegg til utfordringer knyttet til opprettholdelse av kulturlandskapet.

Sør-Helgeland Regionråd vil innstendig be om at hovedtrekkene i dagens landbruksmodell blir videreført når Stortinget skal behandle Meld. St. 11 – Endring og utvikling. Ei dreining i mer liberalistisk retning kan svekke ei næring som allerede kjemper med ryggen mot veggen i en slik grad at den faste bosettingen i mange bygder ryker. Det vil også få store negative ringvirkninger i distriktsbasert foredlingsindustri, transportnæringer og svekke viktig leveranse inn mot ei hurtigvoksende reiselivsnæring. Forhandlingsinstituttet, markedsreguleringen og kanaliseringspolitikken må fremdeles være ledestjerner i en framtidsrettet landbrukspolitikk for Norge.